

Differentiatie en omgaan met verschillende niveaus in een klas

*Het belang van
differentiëren*

pagina 2

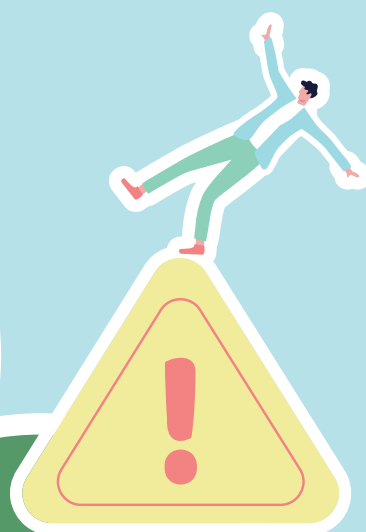
*Praktische
strategieën en tips*

pagina 3

*Wat zijn de
valkuilen bij
individuele
begeleiding?*

pagina 4

die Keure
— educatief

Het belang van differentiëren

Als leerkracht, zorgleerkracht of leerondersteuner in het basisonderwijs weet je als geen ander hoe heterogeen een klasgroep vaak is. Om elke leerling optimaal te kunnen ondersteunen en efficiënt om te gaan met de verschillende niveaus in de groep, heb je nood aan specifieke strategieën. Differentiëren vraagt dan ook heel wat van je tijd en energie, maar die investering is het meer dan waard. Hieronder sommen we enkele redenen op waarom differentiatie net zo belangrijk is en loont om op in te zetten binnen een klas en op school in het algemeen.

1

Elke leerbehoefte is uniek.

Dankzij differentiatie ben je in staat om instructies aan te passen volgens de sterktes en zwaktes van elk kind, van uitdaging tot extra ondersteuning. Zo creëer je een inclusieve leeromgeving die zowel aan de academische als persoonlijke groei van de leerlingen bijdraagt.

2

Leerlingen moeten zich gemotiveerd en betrokken voelen.

Door te differentiëren is het voor leerlingen mogelijk om op hun eigen niveau te werken en verveling of frustratie te vermijden. Je betreft en motiveert hen, wat uiteindelijk leidt tot betere leerresultaten en een positieve schoolervaring voor iedereen.

4

De zelfstandigheid van je leerlingen moet gestimuleerd worden.

Een leerling die op zijn/haar eigen niveau kan werken, leert verantwoordelijkheid nemen voor het eigen leerproces en bereidt zichzelf zo voor op educatieve en persoonlijke uitdagingen in de toekomst.

3

Elke leerling verdient gelijke onderwijskansen.

Door middel van differentiatie geef je alle leerlingen toegang tot passende leeractiviteiten, wat heel belangrijk is in een diverse klasgroep waarin leerlingen verschillende achtergronden en vaardigheden hebben.

5

Instructies moeten effectief zijn.

Om te kunnen differentiëren, gebruik je verschillende onderwijsmethoden en materialen die jouw instructies effectiever maken: van groepswerk en individuele taken tot digitale en hands-on activiteiten.

Praktische strategieën en tips

Dat differentiëren nodig is en voordelen heeft, staat buiten kijf. Maar hoe kun je nu zo efficiënt mogelijk differentiatie toepassen in een klas en op individueel vlak? Een taak die vaak bij de leerkracht ligt, maar ook bij een zorgleerkracht of leerondersteuner. Wij geven je alvast enkele praktische strategieën.

1 Aanpassing van de leermaterialen

Gebruik aangepaste materialen zoals teksten in verschillende leesniveaus, sterke visualisering van de woordenschat en verrijkings- of remediërs-opdrachten.

4 Flexibele groepering

Deel je leerlingen in verschillende groepen volgens hun niveau of leerstijl in. Die groepen kunnen dynamisch zijn, want je past ze aan o.b.v. de voortgang die leerlingen boeken. Pas ook *peer tutoring* toe. Daarbij laat je sterkere leerlingen de zwakkere leerlingen helpen, wat zowel voor de samenwerking als de kennis van beide leerlingen bevorderlijk is.

2 Technologie

Omarm digitale hulpmiddelen en educatieve software, want die bieden vaak (diepgaande) gepersonaliseerde leerervaringen. Een groot voordeel daarbij is dat leerlingen op hun eigen tempo kunnen werken en onmiddellijk feedback krijgen. Op online platformen hebben leerlingen bovendien snel toegang tot aanvullende materialen zoals extra uitleg, instructievideo's en extra oefeningen.

Maak kennis met Kai!

Kai is jouw co-teacher op het platform Kabas en stippelt voor elke leerling een individueel en adaptief oefentraject uit met behulp van artificiële intelligentie (AI).

3 Gedifferentieerde instructie

Varieer in hoe je lesgeeft door af te wisselen tussen visuele, auditieve en kinesthetische leermiddelen (bv. activiteiten bewegend leren). Voorzie ook keuze in opdrachten en activiteiten zodat leerlingen kunnen werken aan taken volgens hun interesse en niveau.

5 Coöperatief leren

Organiseer groepsopdrachten om de samenwerking tussen leerlingen met verschillende niveaus te stimuleren. Zowel het wederzijds leren als de sociale vaardigheden worden daardoor aangescherpt. Laat de leerlingen ook afwisselen tussen verschillende rollen binnen het groepswork zodat iedereen een kans krijgt om te leiden en te leren.

Voortdurende evaluatie en feedback

Gebruik formatieve evaluaties om de voortgang van leerlingen continu te monitoren en pas je instructie daar ook op aan. Creëer zeker een feedbackcultuur in de klas zodat feedback geven en krijgen een gewoonte is voor je leerlingen. Dat helpt hen hun eigen leerproces te begrijpen en te verbeteren.

7 Individuele begeleiding

Plan regelmatig **one-on-one-sessies** in. Dat zijn individuele sessies om specifieke leerbehoeften aan te pakken met een gerichte instructie, extra uitleg te geven, vragen te beantwoorden en de leerling persoonlijk constructieve feedback te bezorgen.

Je stelt de persoonlijke leerdoelen op, en dat telkens samen met de leerling. Daarbij kun je bijvoorbeeld huiswerk op maat meegeven. Ook het **monitoren** van de voortgang doe je samen aan de hand van een leerlogboek of (zelf)-reflectieopdrachten. Zo moedig je de leerling aan om na te denken over zijn/haar eigen leerproces.

Hou de **ouders op de hoogte** van de voortgang, doelen en zeker ook de succesverhalen van hun kind. Je kunt ouders betrekken door oudergesprekken of via nieuwsbrieven, e-mail, digitale platformen en voortgangsrapporten. Geef ze daarbij telkens tips en materialen om hun kind ook thuis voldoende ondersteuning te bieden bij huiswerk en het leren. Moedig ouders ook aan om contact op te nemen wanneer ze vragen of zorgen hebben.

Stel je tot slot **altijd flexibel** op om de planning aan te passen als dat nodig blijkt en sta zelf ook open voor de feedback van je leerling om de aanpak indien nodig bij te sturen.

Wat zijn de valkuilen bij individuele begeleiding?

Individuele begeleiding kan een heel effectieve vorm van differentiatie of zorg zijn voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben bij bijvoorbeeld leerproblemen of sociaal-emotionele uitdagingen. Toch zijn er enkele valkuilen waar je op moet letten om een leerling succesvol te begeleiden. We sommen ze op en bieden ook mogelijke oplossingen om ze te vermijden en proactief aan de slag te gaan.

1

Valkuil 1: Overbelasting

Individuele begeleiding geven kan tijdrovend zijn en leiden tot overbelasting van de leerkracht.

Oplossing? Maak een zorgvuldige planning voor de sessies en schakel indien nodig de hulp van onderwijsassistenten, zorgleerkrachten, leerondersteuners of zelfs vrijwilligers in. Ook technologie kan de werklast verminderen door het automatiseren van sommige aspecten bij de begeleiding.

2

Valkuil 2: Ongelijke aandacht

Soms krijgen bepaalde leerlingen meer aandacht dan anderen, wat bij die andere leerlingen kan leiden tot gevoelens van verwaarlozing.

Oplossing? Hou een schema bij en wees je bewust van de tijd die je aan elke leerling besteedt, zodat alle leerlingen regelmatig individuele aandacht krijgen.

3

Valkuil 3: Gebrek aan opvolging

Wie niet regelmatig een follow-up plant, loopt het risico dat leerlingen de feedback vergeten of niet toepassen.

Oplossing? Plan follow-upsessies waar je de voortgang monitort en verdere ondersteuning biedt. Gebruik bijvoorbeeld voortgangsrapporten of leerlogboeken om de ontwikkeling van leerlingen bij te houden.

5

Valkuil 5: Onrealistische verwachtingen

Onrealistische doelen kunnen leiden tot frustratie, zowel bij de leerling als bij jou als (zorg)leerkracht of leerondersteuner.

Oplossing? Werk samen met de leerling en stel samen haalbare en meetbare doelen. De doelen moeten uitdagend maar realistisch zijn.

4

Valkuil 4: Focus op zwakke punten

Te veel focussen op de zwakke punten van een leerling, kan demotiverend werken.

Oplossing? Balanceer jouw feedback en benadruk zeker ook de sterke punten. Successen moet je samen vieren! Zo hou je de motivatie en het zelfvertrouwen van de leerling vast.

die Keure

— educatief